

Wat is er van het Vlaamse nationalisme?

Of.- het antwoord van een nationalist

De heer Jaak Peeters, secretaris van het Nationalistisch Verbond-Nederlandse Volksbeweging, stuurde onderstaande tekst in als een reactie op de in vorig nummer geopende nationalisme-discussie. De redactie besloot de tekst te publiceren als een bijdrage tot deze niet afgesloten discussie.

Inleiding

In het VMT van juni 1995 neemt Sophie de Schaepdrijver stelling tegen het volksnationalisme. Zij steunt daarbij, onder meer, op de stellingen van de Cambrigde-hoogleraar Ernest Gellner.

De nationalist die haar bijdrage leest, en bovendien weet dat deze bijdrage eigenlijk een bewerking van een spreekbeurt is - toen nationalistevenwel niet in de gelegenheid waren om in een spreekbeurt hun visie op de zaak te geven -, kan moeilijk anders dan zijn eigen vlaamsnationale streven op de korrel genomen achten.

De vlaamsnationalist heeft zijn streven altijd opgevat als een vrijwel onbaatzuchtige dienst aan zijn gemeenschap. In het land met het grootste vredesmonument ter wereld is het hoogst bevreemdend uitgerekend dat streven bij het afval te zien werpen. Dat dit gebeurt terwijl een algemene belgicistische recuperatiepolitiek onder leiding van de christendemocraat Dehaene bezig is, doet nog meer vragen rijzen. Alsof niet het belgicistische nationalisme noch het Europese doch alleen het Vlaamse nationalisme "slecht" zou zijn. Maar vooral: dat zulks geschiedt in een blad dat opkomt voor nota bene de progressieve ontwikkeling van de volkeren, dat roept om een antwoord.

NationaNstische mythologie

Er is een slag van academici - er zijn er nogal wat in de christendemocratische neoconservatieve kringen rond de letterenfakulteit in Leuven - dat er zijn

genoegen in gevonden heeft om met een soort van moeilijk te definiëren wel-lust de mythen en verhalen van het nationale verleden onderuit te halen. Wel-nu: door zo te handelen haalt men eigenlijk het hele fundament onder het menselijk bestaan weg. Mythevorming en vorming van historische verhalen zijn immers geen exclusief voorrecht voor nationale groepen. Ik herinner me een groot, in de volle zin van het woord kapitalistisch bedrijf, dat naar aanlei-ding van zijn 100-jarig bestaan een jubileumboek aan al zijn personeelsleden uitdeelde. De daarin beschreven bedrijfsgeschiedenis was één loflied op een zogenaamd vrijwel onderbroken groei, en wie de suggestie van het ver-haal te pakken had, kon niet anders dan veronderstellen dat deze groei zich ook in de toekomst zou voortzetten. Oh ja: er waren een paar zwakkere mo-menten geweest, maar die had men glansrijk te boven weten te komen. Wie nader toekeek kon die "zwakkere momenten" identificeren: het waren de crisis van de jaren dertig -toen het bedrijf virtueel failliet was - en een recente, langdurige en bijzonder grimmige staking, die het bedrijf bijna twee maanden lang platlegde en het imago van het bedrijf bij klanten en leveranciers ernstige schade berokkende.

Dit is een voorbeeld natuurlijk, maar wel een dat berust op waar gebeurde feiten. Dit bedrijf deed aan pure mythevorming. Maar ik heb niemand weten sporten met deze nogal simplistische mythologie. Ik ben er zeker van dat elke verstandige lezer er zelf, in zijn eigen levenssfeer, van dat slag kan terugvin-den.

Maken wij ons daarover telkens druk? Waarom dan maken wij zoveel ka-baal over uitgerekend *nationale* mythevorming, die aan geen andere menselij-ke processen onderworpen is dan gelijk welke andere mythevorming? Vreemd is dat toch. Ik zal daar nu niet op antwoorden. Het antwoord zal voortvloeien uit de tekst van deze bijdrage. Maar nu alvast dit: nationalistische politieke actie wordt vaak "slecht" genoemd, hoewel zij, zoals ik verder zal duidelijk maken, een even emancipatorische en democratische bedoeling heeft als de politieke actie van sociaal-economische aard.

Geconstrueerd karakter van het leven

Vele critici die zich tegen het nationalisme keren doen dat omdat ze menen dat naties "geconstrueerd" zijn, en niet "natuurlijk zoals vele nationalisten me-nen. De suggestie is dat men aan zulke constructies dan ook geen belang mag hechten. Natuurlijk zijn naties menselijke constructies Zij behoren tot de

"cultuur", en d at is alles wat komt bovenop de natuur. Ik heb er als nationalist dus geen enkele moeite mee dat "Vlaanderen" een constructie is. Maar ook een maatschappelijke klasse is een constructie, net zoals een taal of een wetenschappelijk systeem een menselijke constructie is. Doet het blote feit van het "geconstrueerd - zijn" iets af van de waarde? Hebben constructies van menselijke oorsprong dan geen waarde? Natuurlijk zou het onzinnig zijn zulks vol te houden. Daarom is het ook ongepast de nationale mythevorming te bespotten. Ik ga hier even op in.

De mens constueert de werkelijkheid waarin hij leeft altijd. Hij legt zin en betekenis in de dingen, en die zin en betekenis berusten mee op zijn beleving van het verleden. Die beleving is noodzakelijk standpuntelijk. Hoe is die beleving? Anders bij mij dan bij de lezers. Omdat de mens "interpreteert". En daarom ontstaan er altijd verhalen: over het heden, over de toekomst, over het verleden. Dat is correct in de meest primaire zin. Een voorbeeld. Onderstel dat wij, mensen, g een gehoorzintuig zouden bezitten. Dan zou de hele wereld van het geluid, de klanken, de hemelse muziek van Vivaldi of de tot het uiterste uitgewerkte ritmiek van Katchaturian voor ons nooit toegankelijk zijn. Onze menselijke beschaving zou er helemaal  anders uit gezien hebben. Flood en Lockwood brengen in hun boek "de onomkeerbaarheid van de Tijd" verslag uit over de discussie tussen Einstein en Niels Bohr over het feit dat deze laatste van oordeel was dat waarnemer en het waargenomene onlosmakelijk met elkaar zijn verweven (1). De waarheid is dat wij onze eigen werkelijkheid construeren, en dit reeds op het subatomaire niveau van de quantumf sica. Des te meer construeert de mens zijn wereld op het niveau van de sociale en politieke werkelijkheid. 'Be wereld' bestaat voor de menselijke beleving gewoon niet: het gaat altijd om "onze wereld" die vol is van de zin die wij er zelf vooraf hebben in gelegd. Daarom is het hoogstverwonderlijk dat academici het (Vlaamse) nationalisme menen in de tang te kunnen nemen, door te verwijzen naar het geconstrueerde karakter van het nationale project.

Authenticiteit

Dat nationalistinnen dit "geconstrueerde karakter" niet zouden aanvaarden, is een mythe binnen het anti-nationalistische vertoog. (Ook het anti-nationalistische discours ontsnapt niet aan het algemeen-menselijke proces van de mythevorming!). Dit idee berust op een verkeerde interpretatie van de betekenis die nationalistinnen aan het begrip "natuurlijk" geven.

Dit laatste begrip slaat op de "grondstoffen" waarmee een natie wordt opgebouwd. Het nationalisme van de (volks)nationalist wil de natie opbouwen met de culturele grondstoffen die uit het volk zélf oprijzen. "Natuurlijk" wil voor de nationalist dus zeggen: wat authentiek is, het gemeenschappelijk gedragen basiserfgoed, dat de andere naties mogelijks niet hebben. De Nederlandse cultuur is een authentieke cultuur in Vlaanderen, omdat deze taal opgebouwd is uit Nederlandse dialecten. Merk op dat zulks vroegere vermengingen niet uitsluit.

De bedoelingen van de stichters van de staat België in 1830 waren wel degelijk anders: hun stond in eerste instantie een aansluiting bij Frankrijk voor ogen (2). Dat bleek internationaal niet aanvaardbaar. De Belgische machthebbers streefden ernaar om "het Germaanse element in België" uit te roeien (3). Ingevolge de toen in de hogere kringen heersende opvattingen was immers het Frans dé universele cultuurtaal, en waren de volkstalen slechts relicten uit een donker verleden, en moesten die zo snel mogelijk verdwijnen. Bestond er dan in 1830 geen Belgische natie? Jawel, en dat wordt door hedendaagse Vlaamsnationalisten ook erkend (4). Alleen: die Belgische natie bestond in wat vandaag Vlaanderen heet uit de verfranste, rijke bovenlaag (cfr. meneertje Parmentier uit "de heren van Zichem"). Deze lieden, hooguit één tot twee procent van de bevolking, voorgangers van diegenen die een halve eeuw later verantwoordelijk waren voor de abominabele sociale toestanden, matigden zich het recht aan om aan 98 % - weliswaar veelal ongeletterde - Vlamingen hun culturele constructies op te dringen. De Belgische natie van 1830 was geen natie *in de nationalistische zin*, maar een klassestaat - van het soort dat thans in Zuid-Amerika geldt. Als er dus keuze is uit twee soorten "grondstof", zoals uit bovenstaand verhaal blijkt, dan kiest de nationalist voor een constructie die berust op de grondstoffen die uit de 98 % afkomstig zijn, en tegen de van buitenaf (nl. vanuit Frankrijk) opgelegde constructie.

De grote vraag is derhalve niet of een natie een constructie is, maar om welke constructie het gaat. Niet om het even welke constructie *is* aanvaardbaar. Gaat het nationalisme hiermee de richting uit van wat soms verkeerdelijk "taalnationalisme" wordt genoemd, zodat, daardoor, en naar mijn oordeel terecht, de algemeen-Nederlandse gedachte aanwezig blijft? Ja, en dat zie je steeds meer. Dat is een goede ontwikkeling, omdat dit betekent dat steeds meer de elementen die in het volk zelf zitten beslissend worden voor de wetten en gedragslijnen van dat volk, en steeds minder machten en klassen die boven of buiten dat volk staan.

Emancipatie

Het is dus niet moeilijk om in te zien dat de nationalist zijn streven plaatst in de grote stroming van de emancipatie die al sedert de Renaissance aan de gang is - en eigenlijk al in de Romeinse slavenopstanden voorlopers heeft. Ook de opstand van de Joden tegen de Romeinen was tenslotte een nationalistische opstand!

De emancipatiegedachte speelt inderdaad een hoofdrol in het nationalistische streven. Het is meer dan een toevallig historisch samenvallen van de Politieke en sociale emancipatie met de nationale emancipatie. Het gaat om een fundamenteel proces in het Westerse basisaanvoelen. Ooit werd slavernij maatschappelijk aanvaardbaar geacht en in de middeleeuwen vonden velen het normaal de de maatschappij in drie standen was verdeeld. Het algemene ontvoeringsproces heeft ons vandaag in een toestand van (althans theoretisch) politiek burgerschap gebracht in een "rechtsstaat, waarin iedereen politiek gelijkwaardig is. Het volksnationalisme sluit hier gewoon bij aan en wil de emancipatie doortrekken tot op het niveau van de cultuur. Zelfrespect op sociaal en economisch gebied is ten andere nogal moeilijk denkbaar zonder zelfrespect op cultureel gebied. Wat is daar verkeerd aan? Het nationalisme wil onder één dak brengen wat aan elkaar verwant is - in allereerste instantie wat op taalkundig gebied gelijkaardig is, want communicatie is nu eenmaal, of men dat graag hoort of niet, de basis van het menselijk samenleven. Zelfde taal betekent: vergemakkelijkte communicatie, met alle voordelen vandien. En binnen die aldus opgebouwde naties wil het nationalisme de burgerlijke rechtstaat, met volle toepassing van maximale mensenrechten.

Door zo te redeneren kan het nationalisme alvast één groot voordeel aanvoeren: staatsstructuren kunnen niet "willekeurig" zijn, maar worden van elkaar afgepaald door taalgrenzen. In ieder geval wordt het politieke leven van mensen en volkeren op deze wijze aan het geknoei van "hogere" klassen van machtigen, koningen en prinsessen onttrokken. We weten toch dat het in de geschiedenis wemelt van "samengestelde" rijken en imperia, omdat machtigen nu eenmaal altijd pakken wat ze kunnen krijgen. Welnu: dâr trekt het nationalisme een streep doorheen. Daardoor wordt principieel macht naar het volk gehaald.

Ik ken het antwoord: het zou alleen maar verkeerd lopen "als er politiek bij de pas komt". Beseffen de protagonisten van deze stelling dat ze de rechtmatigheid van de sociaal-economische emancipatie daardoor op losse schroeven zetten? Ook in de negentiende eeuw klonk het bij voortdoring van: "orde en

gezag" of "overdreven" of "door God gewild". Als de ijveraars voor de ontvoogding *van* de arbeidende klasse aan politiek zouden hebben gedaan, hoe zou onze samenleving - als ik deze in dit verband gemene term mag gebruiken - eruit hebben gezien?

Volksnationalisme

Wie goed begrijpt hoezeer de nationale ontvoogding een onderdeel is van de algemene ontvoogdingsbeweging sedert het einde van de middeleeuwen, moet noodzakelijk begrip krijgen voor het onderscheid tussen volksnationalisme - het éne nationalisme dat die naam verdient - en het zogenaamde "staatsnationalisme", waarvoor men beter de term "imperialisme" zou kiezen. Ik leg uit.

Geilner denkt dat "het nationalisme" is: het doen overeenkomen van volk en staat (5). Hij vergist zich. Dat is niet de beleving van de nationalist, en ik ben er zeker van dat ikzelf niet de enige ben die dit zo aanvoelt - ik heb dat namelijk nagetrokken. De nationalist wil niets anders dan dat zijn volk als eigen, culturele gemeenschap tot ontplooiing zou kunnen komen. Bij de aanvang waren de meeste nationalistische bewegingen géén staatkundige bewegingen. Ook niet de Vlaamse, zoals men weet. Maar de nationalist zoekt wel relevante politieke en staatkundige structuren omdat meer voorzichtige methoden telkens weer faalden. De machten die een volk politiek en cultureel onder de duim willen houden verdedigen immers ook hun belangen, zoals elke marxist meteen zal inzien. "Verdraaid, nu hebben ze ons weer zô te pakken! We moeten een eigen staat hebben, die we zelf besturen, dan overkomt ons dat niet langer". Dât is de hoofdoorsprong van het staatkundige streven van de nationalist. Ik heb dit soort uitspraken honderden keren zelf gehoord. In wezen is de opstelling van de nationalist niet anders dan deze van de activisten voor de sociale ontvoogding in de negentiende eeuw. Waarom eisten die mensen *sociale wetten*? Omdat de heren uit zichzelf niet bereid bleken tot rechtvaardige toestanden te komen. Zo simpel ligt dat. Dââr komt die "politiek" vandaan. Ook in het nationalisme, dat immers een gelijkgerichte beweging is. Maar de politiek of de staatkunde is slechts een redmiddel, géén eerste doel, in tegenstelling tot wat Gellner meent. De nationalist staat uit ervaring wantrouwig tegenover politieke machthebbers. Enig anarchisme is de nationalist vaak niet vreemd. Kiezend voor de 98 % Vlamingen, waarvan de heersende francofone klasse vond dat ze verfranst moesten worden, weet de nationalist heel goed

dat een staat slechts een middel is, en dan nog een gevaarlijk bovendien. Alleen: er is er geen ander.

Maar dit nationalisme staat tégenover de staatsbouwerij van de Franse koningen (of de Belgische machthebbers, of wat voor heersende klassen dan ook). De Franse koningen deden al eeuwen aan "nation-building" - het proces overigens waarover Gellner en zovele hedendaagse historici het eigenlijk meestal hebben. Daartoe verspreidden zij het dialect van Iie de France over hun hele machtsgebied. Nog in de negentiende eeuw kende de meerderheid van de inwoners van Bretagne geen Frans. Ook Frans-Vlaanderen werd op die manier verfranst, alleen maar om het Franse rijk, dat de Franse koningen hadden opgebouwd, en de Franse republikeinen hadden geërfd, aaneen te smeden. Dat deden ook de Belgische machthebbers die Vlaanderen wilden verfransen om deze bevolking geschikt te maken om bij Frankrijk aan te sluiten. (Of nog: omdat een van de eerste principes van een goed bestuur is: één communicatietaal. Dat zeggen de nationalistes dus ook. Alleen passen zij de staat aan de mensen aan, terwijl de Belgische machthebbers de mensen aan de staat wilden aanpassen, dit is: verfransen). Maar vele theoretici zien niet dat het volksnationalisme zich nu net tégen deze van bovenaf opgelegde "nation-building" verzet. Er zijn dus twee verschillende en zelfs elkaar bestrijdende processen aan de gang. Men kan niet voor de beide partijen tegelijk kiezen: zij sluiten elkaar uit.

Nu wil ik een essentiële vraag aan de lezer voorleggen. Welke kant denkt men te moeten kiezen - als men zijn ontvoogdings- en democratisch geloof trouw wil blijven? De vraag is heus meer dan retorisch. Het antwoord is beslissend voor een heel wereldbeeld. Daarom verwerp ik de terminologie van Sophie de Schaepdrijver. Zij maakt een onderscheid tussen "staatsdragend" en "staatszoekend" nationalisme (6). Dat is verhuullend taalgebruik. Het gaat om nationalisme, volksnationalisme, dat een staat wil maken aangepast aan de mensen, en het staatsnationalisme, dat de mensen wil bepotelen om ze geschikt te maken om in de statelijke machtstructuur van de zittende heersers te leven, en daarom beter "imperialisme" zou heten.

Esthetica

Voor een goed begrip Moet worden beklemtoond dat de nationalistische ideologie moet vertrekken vanuit een esthetische levenshouding. De verschei-

denheid aan vormen en fenomenen in de wereld rondom ons is waardevol en overigens voor ons eigen menselijke voortbestaan van groot belang. Maar ook los van dat menselijke belang moet bescheidenheid en eerbied voor wat rondom ons bestaat ertoe leiden dat elke vorm en elk fenomeen als een waarde op zich worden erkend. Kants principe de mens als een waarde op zich te behandelen moet dus worden uitgebreid tot de hele cosmos. Dat betekent dat men elke vorm en fenomeen de kans geeft zich te ontwikkelen volgens zijn eigen innerlijke wetmatigheden: op authentische wijze dus. De grondslag van deze denkwijze vindt men ook terug bij Max Wildiers, die pleit voor de vervanging van het paradigma van de "voortgang" door dat van de "schoonheid" (7). Schoonheid is een esthetisch begrip. Ik wijs er ook op dat A.N. Whitehead de mensheid en haar culturen zag als "een factor IN de natuur, die de plasticiteit van de natuur in haar meest intense vorm tot uitdrukking brengt" (8). Noteer ook dat hier een ecologische denkwijze kan op gebaseerd worden. Het is echt niet zo toevallig dat de Volksunie reeds in 1958, lang voor er van een milieubeweging sprake was, een congres hield over de milieuproblematiek!

Wie deze vaag gehouden uitspraken - ze uitwerken zou ons veel te ver voeren - terugbrengt tot de wereld van de mensen, komt ertoe ook in de wereld van de mensen en hun culturen grote schroom aan de dag te leggen. Het wordt afschuwelijk moeilijk om nog in "de universele" mens te geloven. Onze denkwijze neemt de mens immers in zijn volle concreetheid. Er is geen tekening nodig om duidelijk te maken dat de nationalist - Geilner spreekt in dit geval over niet-egoïstische nationalisme - als hij consequent met zichzelf wil zijn, niet anders kan dan alles zijn plaats geven - maar vanzelfsprekend ook zijn volk en de cultuur van zijn volk. En omdat de nationalist de mens neemt zoals hij is, met al zijn goede doch ook slechte kanten, is de nationalist voorzichtig, en neemt hij zijn voorzorgen. Dát laatste komt dan in politieke termen neer op het oprichten van de volksstaat.

Maar duidelijk moet zeker zijn dat het esthetische denken de nationalist een plicht op de schouders legt: zijn volk een zo hoogstaand mogelijke bijdrage tot de wereldbeschaving te laten leveren, en ook daartoe zoekt hij naar relevante politieke macht. Het lijkt hooggestemd, maar toch is dat een stuk van de nationalistische beleving. Nogmaals uit Wildiers: "In deze wereldscheppende taak heeft iedere mens en ieder volk, ieder naar eigen aard en aanleg, zijn persoonlijke bijdrage te leveren" (9).

Besluit

Het zal duidelijk zijn dat over naties en nationalisme ontzettend veel verwarring bestaat. Deze verwarring verklaart ook de vloed van artikelen en boeken over dit onderwerp. Wie echter bereid is functioneel de redeneren puurt uit het voorgaande meer duidelijkheid. Het organiseren van mensengroepen op grond van talig samen horen heeft zeer zeker vele voordelen: het levert bestuurlijke eenvoud, directere toegankelijkheid voor de bevolking en is daarom beter controleerbaar. Daarom past deze manier van organiseren ook bij de algemene ontvoogdingsbeweging en is ze democratischer. Binnen de aldus georganiseerde groep is de volledige uitbouw van de moderne burgerlijke rechtstaat zoals wij die heden ten dage opvatten perfect mogelijk. Maar niets, niets sluit uit dat politieke structuren die volgens deze principes ontstaan zijn nadien in de fout gaan. We moeten goed opletten dat we met Vlaanderen niet dezelfde weg opgaan als diegene die Kroatië opging. Er bestaat maar één Servo-Kroatische taal, maar toch creëren sommige Kroatische intellectuelen nu een heuse Kroatische taal. Ook in Vlaanderen lopen er lieden rond die een "Vlaamse taal en een Vlaamse cultuur" wensen. Daarom is de eenheid met Nederland, waarvoor mijn Organisatie opkomt, zo ontzettend belangrijk. Ik erken ook dat er in het Vlaamse nationalisme vele vergissingen werden gemaakt. Er werden verkeerde bondgenoten gekozen - gemakkelijk te zeggen, achteraf. Er lopen demagogen rond die van de goedgelovigheid van nationalist misbruik maken. Maar dârvan gebruik maken om die emanciperende beweging, die het Vlaamse nationalisme is, weg te werpen, is fout. Op basis van gelijkaardige tekorten had men al zo vaak gelijk welke emanciperende beweging kunnen verwerpen. Een "volksstaat" staat in ieder geval in een prima uitgangspositie. Want de wetten en regels van die staat maken meer kans een zo authentiek mogelijke weergave te bieden van het aanvoelen van dat volk. De Belgische staat staat daarbij nu eenmaal op achterstand - en moet daarom door allerlei hulpmiddeltjes geholpen worden om recht te blijven, inclusief helaas, geestelijke manipulatie in het onderwijs en media. Nationalisten hebben voor die dingen een fijne neus! Een Belgische wet is noodzakelijk altijd een compromis tussen een meestal verschillend Vlaams en Waals aanvoelen. Een Vlaamse volksstaat is daarom potentieel altijd democratischer. Als Luc Van den Brande zich ongelukkig toont omdat er te weinig Vlamingen zich Vlaaming voelen, heeft dat ook te maken met het afremmen van de democratische beweging. Ook onverschilligheid dient de democratie niet. Afgeven op het kleinburgerlijke karakter van de Vlaamse beweging evenmin.

Maar veel schadelijker nog is het op te komen voor structuren en machts-groepen die de verdere ontvoogding ongenegen zijn. Het gaat dan in zijn diepste betekenis om een aanval op het recht van de mens om te leven vanuit zijn eigen authenticiteit, en dat is precies één van de fundamenteën van de mensenrechtenverklaringen. Wie deze weg opgaat, moet goed weten waaraan hij begint. Hij gaat de weg op van de heersers, de machtigen, een bovenlaag die altijd en in alle tijden gepoogd heeft om hââr wil, hââr model en hââr wereldbeeld op te leggen - en hââr belangen na te jagen. Zij zal dat altijd doen. De emancipatie zal nooit eindigen. Kiezen voor dit soort mensen is kiezen voor de willekeur van de macht. Precies immers aan die willekeur stelt het nationalisme grenzen, al sluit geen enkele organisatievorm toekomstige menselijke fouten uit.

Zeg nooit dat voor de Vlamingen alles al bereikt werd. Dat zeiden de reactionairen ook toen de eerste sociale wetten werden aangenomen. De krachten van de duisternis blijven altijd loeren, en dâârom - en dat is essentieel - wij de nationalist de eigen volksstaat, omdat hij die onder controle hoopt te houden, en wil voorkomen dat zijn volk opnieuw overkomt waarvan hij het verlost heeft. Daar zit heus méér achter dan het simpele verwisselen van elites! Het kiezen voor België staat dus gelijk met het bewust opofferen van een stuk democratie, tenzij men onder "België" een confederatie wil verstaan, maar ik ben bang dat zulke staatsvorm onstabiel is. Bovendien is de hogere laag van de Belgische staat nog steeds erg franskiljons georiënteerd, en biedt de structuur "België" aan deze kaste te veel de kans om zijn greep op Vlaanderen terug te versterken. Er zijn overigens tal van tekenen die erop wijzen dat men in deze kringen zelfs de franstalige dominantie over de Vlamingen wil herstellen. Aan culturele dominantie, dat mag men niet vergeten, kleven ontzettend grote economische en politieke belangen!

Er wordt de spot gedreven met de vaagheid van de term "volkswezen" en dat soort uitspraken meer. De kritiek op de vaagheid is correct. De kritiek evenwel op het terugvallen op dat wezen zelf zeker niet. Natuurlijk is Vlaanderen een constructie. Wij maken Vlaanderen zelf. Dat is onze esthetische plicht. Maar het is onwaar dat wij, om Vlaanderen te maken, in de lucht zouden grijpen, in het ijle, en een "wezen" zouden bijeendromen.

Als ik een in Groningen gedrukt boek lees, versta ik dat meteen en correct. Ik moet er alleen tijd voor nemen. Als ik "l'Être et le néant" lees, moet ik vooraf heus héél veel inspanning doen om Frans te leren. Daar ligt dus een

barrière. Die barrière loopt dwars over de wereld en markeert nu eenmaal twee uiteenlopende werelden v. betekenis

Er zijn mensen die het met de werkers moeilijk hebben. Zij denken dat "de werkers" zich niet door nationalistische strevingen mogen laten verdelen. Maar nationale en sociaal-economische bevrijding staan langs aan dezelfde kant! (10) Sommigen voelen zich sentimenteel gehecht aan een staatkundige constructie uit de negentiende eeuw. De moderne nationalist vindt nuchter-weg dat een staat die niet dienstig is, moet verdwijnen. Een staat is slechts een organisatie. Niet meer.

Natuurlijk is dit alles een interpretatie. Ze laat zien hoe de nationalist in de wereld staat. Ook de nationalist neemt de wereld waar zoals hij die "wil" waarnemen. Meer zelfs: hij maakt een wereld. Mag dat niet? Hij gaat daarbij uit van een uiterst waardevol gegeven: de stabiliteit van bestaande taalgemeenschappen. De omgekeerde beweging, namelijk statelijke constructies op grond van welke algemene principes dan ook, blijken onstabiel en bovendien potentieel gevaarlijk. Er is geen beter voorbeeld dan ex-Joegoslavië.

Natuurlijk kiest de nationalist voor iets en iemand, en tegen sommige anderen maar dat doet de sociale beweging toch ook? Je kiest voor een wereldbeeld, voor een waardenschaal. Men kan over die schaal discussieren maar niet over de noodzaak van die schaal. Die indruk krijg je namelijk van de nationale' en andere verhalen en mythen dus bespottelijk zijn, komen er niet terecht. Als alle verhalen waardeloos zijn, al er niets als een collectief verhaal mag wezen, doch alleen individuele interpretaties zinvol zijn, wat geeft ons dan het recht om Hitler af te wijzen? Of om het kapitalisme te verwerpen? De nationalist kiest voor een duidelijk wereldbeeld

Het is hoogst bevreemdend dat sommige academici, die het emancipatie-kamp toch niet ongenegen zijn, de verdere politieke emancipatie van Vlaanderen op de korrel nemen, en dat net nu, terwijl belgicistische machthebbers alles doen wat in hun vermogen ligt om hun macht over Vlaanderen via een belgicistische recuperatiepolitiek terug te grijpen. Maar men kan geen twee heren dienen.

Noten

- (1) Raymond Flood & Michael Lockwood. "Onomkeerbaarheid van de Tijd". Aramith-uitgevers, Amsterdam, 1988. blz.95. Zie ook: Heinz Pagels, *De Kosmische Code*, Amsterdam: Contact, 1984, p. 79 en Robert Hazen en James Trefil, *Wegwijs in de wetenschap*, Baarn: Anthos, 1992, p. 81.
- (2) Maurits Josson, *Onthullingen over de Belgische Omwenteling van 1830*, Antwerpen: G.,J.& E.Janssens, 1903. Op diverse plaatsen in het werk.
- (3) Lodewijk Dosfel, *Katholiek Aktivistisch Verweerschrift*, Dendermonde: uitgave Wed. Dosfel, 1977, p. 87.
- (4) P. de Roover, *De Stomme van Berlaymont*, Antwerpen: Aksent, 1992, p. 26.
- (5) Ernest Gellner, *Naties en Nationalisme*, Amsterdam: Wereldbibliotheek, 1994, p. 9.
- (6) *Vlaams Marxistisch Tijdschrift*, juni 1995, p. 43.
- (7) Max Wildiers, *Kosmologie in de Westerse cultuur*, Kapellen-Kampen: DNB-Pelckmans-Kok Agora, 1988, p. 284.
- (8) *Idem*, p. 241.
- (9) *Idem*, p. 279.
- (10) Dat er marxisten bestaan die wél het belang van het nationale fenomeen inzien bewijst het werk van Joop Morrin, *Natie en nationale onafhankelijkheid*, Amsterdam: Pegasus, 1978.